

VILPPULA Sirola

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus suunnitellun vesijohtolinjan kohdalla

MUSEOVIRASTO
Arkeologian osasto, koekaivausryhmä II
Simo Vanhatalo 2006

KAIVAUSKERTOMUS

Kohteen nimi:	Vilppula Sirola	
Muinaisjäännöslaji:	kivikautinen asuinpaikka	
Muinaisjäännösrekisterinumero:	933 01 0003	
Inventointinumero:	5 (Matti Huurre 1970), 4.1.3. (Vadim Adel 1999)	
Lääni:	Länsi-Suomen lääni	
Kunta, kunnanumero:	Vilppula, 933 (vuoteen 1973 asti Pohjaslahden kunta)	
Kylä, kylänumero:	Pohjaslahti, 416	
Tontti, rek.no:	Pirkkola, 25:50	
Kiinteistötunnus:	933-416-0025-0050	
Maanomistajat:	Pauliina Salonen	Nanette Karttunen
Katuosoite:	Huopalahdentie 9 A 15	Neitojenranta 2 A
Postinumero, -toimipaikka:	00330 Helsinki	00810 Helsinki
Tontti, rek.no:	Pikkuhiekka, 25:48	Isohiekka, 25:47
Kiinteistötunnus:	933-416-0025-0048	933-416-0025-0047
Maanomistaja:	Kerttu Kämpe	Kurt Erik Kämpe
Katuosoite:	Tyyneläntie 4 B	Tyynelävägen 4 B
Postinumero, -toimipaikka:	01610 Vantaa	01610 Vanda
Gt-kartta:	5	
Peruskartta:	223201 Pohjaslahti	
Yhtenäiskoordinaatit:	P: 6895186 (Mjrek. P: 6895177 / I: 3348976, Z: 105-110) I: 3348955 Z: 105-110	
Peruskoordinaatit:	X: 6891815 (Mjrek. X: 6891800, Y: 2505460, Z: 105-110) Y: 2505441 Z: 105-110	
Paikannusmenetelmä:	DGPS-satelliittipaikannin Leica GS50 (tarkkuus $\leq \pm 0.5$ m)	
Rahoittaja:	Museovirasto, koekaivausryhmä II	
Tutkimusaika:	8.6.2006	
Tutkimustapa:	koekaivaus, koekuopat	
Tutkimusala / kaivausala:	1000 m ² / 5 m ²	
Kaivauksenjohtaja:	Simo Vanhatalo, HuK	
Piirtäjä:	Riikka Mustonen, HuK	
Tutkimusavustaja:	Jan-Erik Nyman, ark.yo	
Kaivajat:	2, koekaivausryhmän palkkaamia	
Kaivauslöydöt:	-, (ks. teksti)	
Valokuvat, diat:	-, -	
Gt-karttaote:	GT 4, pain. 2001, s. 4	
Peruskarttaote:	PK 223201 Pohjaslahti, pain. 1999, s. 5	
Kartat:	Yleiskartta 1:2000 (karttapoljuna on käytetty peruskarttaa 1:20000) , A4, s. 6	
Aikaisemmat kaivaukset:	-	
inventoinnit:	1970 Matti Huurre (Ruovesi ja Pohjaslahti inventointi, kohde Pohjaslahti 5) 1999 Vadim Adel/Tampereen museot (Vilppula inventointi, kohde 4.1.3.)	
tarkastukset:	1991 Tuula Heikkurinen-Montell	
muut tiedot:	Verifikaatti (KM 10535, V. Voionmaa)	
Aikaisemmat löydöt:	KM 10535 1 Kivitaltta. Diar. 01.02.1937. Löytäjä pienviljelijä Sirola 1930-luvun alussa (prof. V. Voionmaan kautta, ks. verifikaatti ja sen kartta). KM 18326. Hiottu liuskeen pala, 2 kvartsi-iskosta. Diar. 12.02.1971. Matti Huurre 1970 inventointi.	

TUTKIMUSPERUSTE

Kohde tutkittiin, koska kivikautisen asuinpaikan läheisyyteen oli suunniteltu vesijohtolinja. Linja kulkee Sirolan talon länsipuolelta mäenrinteen reunaa pitkin Pikkuhiekkaja- ja Isohiekkatonttien luoteisreunaa pitkin lounaaseen. Vesijohdon linja tullaan kaivamaan hiekkamaahan entisen pellon ja nykyisen lehtimetsän kohdalle. Ylempänä rinteessä maaperä muuttuu kallioisemmaksi, jonka takia linjaa ei voi sinne rakentaa. Vesijohtolinja noudattaa osittain nykyistä sähkölinjan reittiä.

KOHTTEEN SIJAINTI JA KUVAUS

Tutkittava alue sijaitsee noin 3,1 km Pohjaslahden koulusta lounaaseen, Tarjannejärven Pohjaslahden länsirannan jyrkähköllä metsärinteellä. Paikalta on aikaisemmin löytynyt muutamia kivikautisia esineitä. Kivikautinen tasatalta (KM 10535, pituus 44 mm, leveys 27 ja paksuus 9.5 mm), isompi kivitalta (annettu Pohjaslahden koulun opettaja Mäelle noin vuonna 1938) ovat löytyneet "Vinkusenniemen nokkaseudulta" eli Liettyänniemeltä, Sirolan talon (tontti Siro 933-416-25-49) lounaispuolen pellolta (ks. verifikaatti). Kiviesineet ovat löytyneet alueen koillisosassa sijainneen riihirakennuksen läheltä. Paikalla on edelleen rakennuksen jäännöksiä. Nykyisin metsä on tiheää ja vanha peltoalue kasvaa lehtimetsää. Metsittyneen pellon luoteisosaa reunustaa kiviaita, jonka pienviljelijä Siro on rakentanut pellonraivauskivistä 1930-luvulla (verifikaatti s. 2). Kiviaidan pituus on noin 35 m ja noin metrin leveä ja noin 0.7 m korkea. Vanhan pellon itäosassa on kolme matalahkoa peltoröykkiötä.

KAIVAUSMENETELMÄT

Tutkittavalle vesijohtolinjalle kaivettiin 7 kappaletta 0.6–1.0 x 0.6–1.0 m suuruista koekuoppaa. Koekuopat sijoitettiin 5–15 metrin etäisyydelle toisistaan. Koekuoppien syvyydet vaihtelivat 40–60 cm. Koekuoppien nurkkiin kaivettiin lapioilla syvemmät tarkistuspiستot. Tutkitun alueen koekuopat, kiviaita, rajapyykit paikannettiin DGPS-laitteen avulla (tarkkuus <1 m) ja pisteet siirrettiin peruskartan suurennokseen, mittakaavaan 1:2000. Korkeusmittauksia ei tehty eikä tutkittua alue valokuvattu. Lähistön kaikki mahdolliset avoimet maanpinnat tarkastettiin. Kaivausten lopussa kaivausalueet ja koekuopat peitettiin.

KAIVAUSHAVAINNOT JA LÖYTÖ

Vanhan pellon kohdalle tehdyissä koekuopissa vahvan lehtomaisen pintamullan alla maaperä oli voimakkaasti punertavanruskeaa hiekkaa. Pelto on aikoinaan raivauksen jälkeen kaskettu. Vesijohtolinjan itäpään koekuopissa maaperä oli hieman savisempaa. Läntisimmästä koekuopasta löytyi pieni kvartsi-iskos (ei tallennettu kokoelmiin), ruskeasta, paikoin kovahkosta ruskeasta hiekasta. Muut koekuopat olivat löydöttömiä eikä niissä havaittu mitään kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavia merkkejä.

YHTEENVETO

Koekaivauksen perusteella voidaan todeta, ettei suunnitellun vesijohtolinjan kohdalla ole merkkejä kivikautisesta muinaisjäännöksestä. Kivikautinen asuinpaikan jäännökset ovat osittain tuhoutuneet pellonraivaus- ja kyntötöissä. Vesijohdon rakennushankkeen toteuttamiselle ei ole estettä, mutta alueen tulevien rakennussuunnitelmien ilmaannuttua tulisi paikalla suorittaa tarvittaessa laajempia koekaivauksia.

Simo Vanhatalo, HuK

Helsinki 15.11.2006

VILPPULA Sirola
 Yleiskartta 1:2000
 Simo Vanhatalo 2006

